

Povinnost vykazování nefinančních informací v České republice

Běla Mikulášková, Kateřina Batelková, Ivana Malinková

Abstrakt

Směrnice 2014/95/EU byla implementována do české účetní legislativy a s účinností od roku 2017 platí pro vymezené účetní jednotky povinnost vykazovat nefinanční informace. Příspěvek se zabývá nefinančními informacemi a jejich povinným vykazováním ve velkých účetních jednotkách veřejného zájmu v České republice. V první části článku je vymezen teoretický základ nefinančního vykazování a míra implementace směrnice do české účetní legislativy. Taktéž je zmíněna historie vykazování nefinančních informací. Cílem příspěvku je zhodnotit, zda implementací evropské směrnice do českého zákona o účetnictví došlo ke změně ve vykazování nefinančních informací. Analytická část příspěvku vychází z obsahové analýzy výročních zpráv nebo samostatných nefinančních zpráv zkoumaných velkých účetních jednotek, pro které je od roku 2017 vykazování nefinančních informací povinné. Na základě provedené komparace výročních zpráv v analyzovaných letech jsou identifikovány dopady implementace směrnice na vykazování nefinančních informací a přístup dotčených podniků k jejich vykazování.

Klíčová slova

Nefinanční informace, Směrnice 2014/95/EU, výroční zpráva, velké účetní jednotky

Klasifikace JEL

M40, M41, M48

Úvod

Nefinanční reporting představuje sdělování zpráv podniku o jeho aktivitách především ze sociální, environmentální a etické oblasti. Informace o kultuře podniku, péči o své zaměstnance a zákazníky či životním prostředí vypovídají o podniku a jeho budoucím vývoji stejně významně, jako např. informace o ziskovosti a zhodnocování kapitálu společnosti. Reportingem se tedy dle Kohoutka (2019) rozumí „podávání přehledných zpráv (informací) o průběhu a stavu daných aktivit či prací“. Cílem předloženého příspěvku je na základě

komparace zhodnotit, zda implementací evropské směrnice 2014/95/EU do českého zákona o účetnictví došlo ke kvalitativní nebo kvantitativní změně ve vykazování nefinančních informací u subjektů veřejného zájmu, které jsou dotčeny legislativním opatřením Evropské unie.

1 Teoretický základ nefinančního vykazování

Směrnice číslo 2014/95/EU byla přijata 22. října 2014, a to Radou Evropské unie a Evropským parlamentem. Cílem bylo stanovit vybraným velkým podnikům povinnost vykazovat nefinanční informace, a to ve výroční zprávě nebo v samostatném výkazu o vykazování nefinančních informací. Nová směrnice č. 2014/95/EU změnila původní směrnici č. 2013/34/EU, ve které bylo vykazovat nefinanční ukazatele výkonnosti podniku pouze doporučeno společně s finančními ukazateli. Cílem evropské komise je totiž zvládnutí změny vedoucí k udržitelnému světovému hospodářství, které spojuje dlouhodobou ziskovost se sociální spravedlností a ochranou životního prostředí (eur-lex.europa.eu). Nová směrnice představuje poprvé nástroj, který stanovuje v oblasti vykazování nefinančních informací pravidla a požadavky tak, aby bylo vykazování pro podniky v rámci EU jednotné a systematické. Bez jednotného a systematického vykazování informací nebylo v minulosti možné porovnat a vyhodnotit výsledky v rámci zemí EU.

Povinnost vykazovat nefinanční informace je prioritně určeno pouze pro velké podniky, což je logické s ohledem na celospolečenský dopad. Evropská unie se dlouhodobě snaží snížit administrativní náročnost u malých a středních podniků. Z tohoto důvodu jsou tyto podniky z vykazování nefinančních informací vynechány, tj. nemají tuto povinnost, i když v praxi celá řada těchto podniků vykazuje nefinanční informace dobrovolně.

Kromě toho představuje nová směrnice také nástroj, který jako první vůbec stanovuje v oblasti vykazování nefinančních informací jasná pravidla a požadavky tak, aby bylo vykazování pro veškeré podniky v rámci EU jednotné a systematické. Bez jednotného a systematického vykazování informací nebylo dříve možné porovnat a vyhodnotit výsledky napříč jednotlivými státy (eur-lex.europa.eu).

Před přijetím Směrnice 2014/95/EU, o vykazování nefinančních informací se k vykazování těchto informací podniky napříč zeměmi EU nepřikláněly (eur-lex.europa.eu). Jak už bylo uvedeno, vykazování nefinančních informací bylo před přijetím směrnice pouze dobrovolné. Bylo pouze společenskou odpovědností podniků, zda vůbec informace veřejnosti sdělí a také v jakém rozsahu. Mnoho podniků vykazování nefinančních informací např. o životním prostředí, lidských právech či informace, které se týkají sociální oblasti v rámci podniku, vnímá

jako okrajovou záležitost a jeví se pro ně jako neefektivní administrativní práce. Dalším z důvodů nevykazování informací byl také fakt, že podniky mohly před svými konkurenty a veřejností zamlčovat zveřejňování určitých nekalých informací, které by mohly poškodit jejich konkurenční postavení a dobré jméno firmy. Z tohoto důvodu podniky před přijetím nové směrnice v roce 2014, která jako první ustanovila povinnost velkým podnikům vykazovat přehled nefinančních informací v konkrétně stanovené struktuře, nefinanční informace nevykazovaly. Nicméně, u některých podniků, převážně těch, které si zakládají na svém know-how, oblibě zákazníků, životním prostředí a zejména svém jméně a značce, bylo možno vysledovat vykazování nefinančních informací už před přijetím avizované směrnice 2014/95/EU. Nová směrnice uvaluje povinnost ve vykazování stanovených informací na velké podniky veřejného zájmu, přičemž v rámci České republiky se jedná převážně o oligopoly jako O2, Kofola, či společnost ČEZ.

Otázkou dobrovolného zveřejňování nefinančních informací a zároveň jejich propojení s výkonností udržitelnosti společnosti se zabývá studie Rezaee Z. a Tuo L. (2017), jež zkoumá, zda je vykazování těchto informací nějak spojeno s výkonem podniku. Konkrétně se jedná o průzkum převážně v oblasti environmentální, sociální a také v oblasti správy podniku.

Kvalita vykazování pouze finančních informací je jeden z faktorů, který může být společensky kritizován (Kosmidou K. a kol. 2020). Řada investorů společnosti, např. do podílů firmy, akcií a jiných cenných papírů, sleduje a vybírá si vhodnou investiční příležitost podle finančních ale také dle nefinančních informací společnosti. S tím souvisí také výzkum od Rong Ding (2016).

Interakcí mezi povinným a naopak dobrovolným vykazováním a zveřejňováním informací se zabýval už v roce 2005 ve svém výzkumu Einhorn E. (2005). V případě, kdy firma řádně nevykazuje požadované informace, je pro investora větší riziko vhodnou investicí uskutečnit. Snahou investorů je zejména primárně prodat svá riziková finanční aktiva, a naopak si ponechat méně riziková aktiva, aby docílili co největšího zhodnocení, tj. zisku.

S účinností od 1. 1. 2017 byla do Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví implementována Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU o nefinančním reportingu (dále jen Směrnice). Pravidelné reportování těchto informací by velkým podnikům mělo usnadnit identifikování rizik udržitelnosti a vést ke zvýšení jejich důvěry u investorů a spotřebitelů. Nefinanční reporting tak představuje další rozměr podnikání. Zveřejnění nefinančních informací by mělo umožnit pochopení dopadů činnosti podniku na společnost. Tyto informace jsou určeny managementu podniku a širokému okruhu uživatelů, speciálně investorům a zákazníkům. Významným požadavkem je zejména povinné vykazování klíčových ukazatelů

výkonnosti, které se vztahují k podnikatelské činnosti velkých podniků. Pod nefinančními informacemi se rozumí informace potřebné k pochopení vývoje podniku, jeho výkonnosti a postavení a dopadů jeho činnosti, informace týkající se environmentálních, sociálních a zaměstnaneckých otázek, dodržování lidských práv a boje proti korupci a úplatkářství.

Směrnicí o nefinančních informacích se mají velké podniky, které jsou subjekty veřejného zájmu a které k rozvahovému dni překročí kritérium průměrného počtu 500 zaměstnanců. Za subjekt veřejného zájmu se v ČR dle Zákona o auditorech zatím považuje účetní jednotka se sídlem v České republice, která je obchodní společností a je emitentem investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu, a dále finanční instituce jako jsou např. banky, pojišťovny, zajišťovny, penzijní společnosti a zdravotní pojišťovny. V České republice byly povinně nefinanční informace zveřejněny velkými podniky v roce 2018 za období odpovídající účetnímu období 2017. Tyto informace mohou být součástí finančních informací, konkrétně uváděné jako součást výroční zprávy nebo mohou být zveřejňovány samostatně jako výkazy nefinančních informací (Petera, Wagner, 2015).

Na tomto místě je nutno zmínit fakt, že vykazování nefinančních informací v rámci České republiky není populární záležitostí jako v ostatních vyspělých evropských státech, zejména západní Evropy. Společnosti v ČR vykazování nefinančních informací zatím totiž nepřikládají velkou důležitost. Od počátku 21. století je však narůstá možnost zaznamenat značný zájem o vykazování a následném využívání nefinančních informací podniků, a to i v zemích, které nemají tradici ve vykazování či zveřejňování nefinančních informací, např. Česká republika (Čevela, 2018). Studií, která se zabývá faktory, které ovlivňují přístup firem v ČR s ohledem na vykazování nefinančních informací, bylo prokázáno, že při vykazování nefinančních informací hrají roli klíčové faktory, a to velikost podniku, země původu vlastníka a také souběh vlastnictví a řízení podniku. (Kašparová, 2012). Je však nutno uvést, že výzkum byl směřován převážně na podniky ze zpracovatelského průmyslu a stavebnictví.

Ve svém článku se Zárbynická Žárová (2018) věnuje zkoumání, zda střední a malé podniky v ČR zveřejňují nefinanční informace, i když k tomu nemají zákonnou povinnost. Z výsledků tohoto zkoumání plyne, že i když nemají střední a malé podniky povinnost ze zákona nefinanční informace vykazovat, většina z nich je dobrovolně vykazuje. Podobným tématem se zabývala také auditorská společnost KPMG, která svým průzkumem poukazuje na skutečnost, že v průběhu let došlo v oblasti reportování nefinančních informací k velkému pokroku. Ve svém výzkumu konstatuje, že je v současné době úroveň vykazování nefinančních informací na vysoké úrovni (KPMG, 2017). Lze tedy dále předpokládat, že v následujících letech bude míra kvality i kvantity vykazování nefinančních informací narůstat.

2 Metodika

Cílem předloženého příspěvku je na základě komparace zhodnotit, zda implementací evropské směrnice 2014/95/EU, do českého zákona o účetnictví došlo ke kvalitativní nebo kvantitativní změně ve vykazování nefinančních informací u subjektů veřejného zájmu, které jsou dotčeny legislativním opatřením Evropské unie. Dílčím cílem je zjistit, zda by bylo možné zlepšit vykazování nefinančních informací u zkoumaných podniků s ohledem na celospolečenské dopady jejich činnosti.

Pro splnění vytyčených cílů byly identifikovány subjekty veřejného zájmu dotčené směrnicí 2014/95/EU o nefinančních informacích. Následně byla provedena obsahová analýza výročních zpráv případně samostatných zpráv nefinančních informací těchto subjektů. Komparace vykázaných nefinančních informací byla provedena za roky 2016 a následující dvě účetní období, tj. před a po implementaci směrnice. Právě rok 2017 byl zlomovým rokem, kdy vstoupila v platnost směrnice a poté lze tedy očekávat vyšší úroveň nefinančního výkaznictví.

Na základě komparace je zkoumáno, zda přijaté legislativní opatření přispělo ke kvalitnějšímu vykazování nefinančních informací. Výběr podniků vycházel ze zveřejněných subjektů, které provedla Rada pro veřejný dohled nad auditem, kdy byly vyloučeny finanční subjekty. Celkový počet zkoumaných subjektů činil 15 podniků. Obsahová analýza zpráv je provedena manuálně, a to z několika hledisek, která povedou k celkovému zhodnocení přístupu sledovaných subjektů k vykazování nefinančních informací. Následně jsou data zpracována za využití programu MS Excel. Pro výzkum byly využity indikátory, které zahrnovaly ekonomickou, environmentální, pracovně-právní oblast, dále oblast lidských práv, společenskou oblast a oblast odpovědnosti za prodané služby, výrobky a zboží. Konkrétní nefinanční ukazatele vycházely z metodiky Global Reporting Initiative (GRI STANDARDS). Tyto ukazatele je možno vysledovat konkrétně v rámci tabulek č. 1 a č. 2 v rámci předkládaného článku. Vybrané aspekty jsou hodnoceny dichotomicky, tj. vždy vyhodnoceny, zda společnost uvedenou informaci zveřejní či nikoliv. Sledované aspekty z oblasti nefinančního výkaznictví jsou inspirovány metodikou GRI a zároveň částečně upraveny tak, aby reflektovaly skutečnosti s ohledem na výzkum, který podrobuje zkoumání české podniky. S ohledem na kvalitativní stránku nefinančního výkaznictví budou uznány jako vykazující zvolený ukazatel pouze ty společnosti, které vykazují informace dostatečným způsobem, tj. nebudou zahrnuty ty, které vykazují pouze obecné proklamace či informace zkratkovité nebo vágní (např. pouze celkové mzdové náklady bez specifikace, které vykazují téměř všechny účetní jednotky nebo např. společnosti, které uvedou pouze fakt, že se zabývají vlivy na životní prostředí bez specifikace).

Pro zpracování příspěvku byly využity základní vědecké metody, a to analýza, syntéza, komparace a dedukce.

3 Výsledky

Nefinanční informace jsou rozděleny do několika oblastí. První oblastí je **oblast ekonomická**, která zahrnuje nejčastěji informace o investicích a rizicích. Z této oblasti podniky v roce 2016 nejvíce vykazují o míře a vývoji významných investic do infrastruktury. Dalším nejvíce vykazovaným ukazatelem je zastoupení státu jako vlastníka v rámci vlastnické struktury. Na druhou stranu podniky nevykazují o dopadech a jiných rizicích spojených se změnami klimatu. Ve srovnání s rokem 2017 a následně rokem 2018 nedošlo k výrazné změně ve vykazování. Nově jedna ze společností zařadila ukazatel náklady na opatření přijaté jako odpověď na tato rizika/příležitosti. Ukazatel zvyšování schopností a vzdělání v rámci profesní skupiny či geografického regionu zveřejňují v roce 2017 dvě společnosti, přičemž původně tento ukazatel vykazovala pouze jedna. To platí také pro ukazatel míry a vývoje významných investic do infrastrukturních projektů a souvisejících služeb, o kterém začal vykazovat další ze sledovaných podniků. Nově vykazovaným ukazatelem, a to pouze u jednoho podniku je skutečný či očekávaný pozitivní případně negativní dopad těchto investic na místní komunity a ekonomiku.

Následující vykazovanou oblastí je **oblast environmentální**. V roce 2016 byly nejčastěji vykazovanými informacemi celková spotřeba (případně i prodeje) elektrické energie, použití obnovitelných materiálů ve výrobě/provozu, snížení množství spotřebované energie jako přímý dopad šetření a iniciativ zaměřených na úsporu energie. Každou z těchto informací uvádí celkem pět podniků. Společnosti nevykazují o přímých nebo nepřímých emisích skleníkových plynů a celkové hmotnosti vyprodukovaného odpadu. Dále společnosti nevykazují o potenciálních negativních dopadech, které může mít jejich podnikání na životní prostředí a o míře snižování těchto dopadů. Po zlomovém roce 2017 jsou změny ve vykazování opět minimální.

Třetí oblastí je **oblast pracovně-právní**. Tato oblast zahrnuje ukazatele, které se týkají především zaměstnanců – nabírání nových zaměstnanců, fluktuace, návrat po rodičovské dovolené, úrazy a nemoci zaměstnanců. Nejvíce společností podle tabulky č. 1 (celkem devět) vykazuje o procentním zastoupení osob v rámci řídicích orgánů dle pohlaví. Dále jsou nejvíce vykazovány (celkem šest společností) informace o typu a rozsahu školení poskytovaných zaměstnancům na zvyšování jejich dovedností. Často uváděnou informací je také procentní zastoupení osob v rámci řídicích orgánů dle věkových kategorií. Nejsou uváděny informace

o počtu zaměstnanců, u kterých je riziko výskytu nemoci z povolání a průměrný počet hodin školení podle pohlaví a pracovního zařazení. V následujících letech nedochází k zásadní změně ve vykazování. Např. jedna společnost začala informovat o ukazateli úroveň, a to na základě požadavků společného výboru pro bezpečnost a zdraví, působícího v rámci společnosti. O průměrném počtu hodin školení začala vykazovat také jedna ze sledovaných společností.

Oblast lidských práv zahrnuje ukazatele, které se zabývají proškolením zaměstnanců a prověřováním dodavatelů v oblasti lidských práv. V roce 2016 nebyly tyto informace vůbec vykazovány. V roce 2017 došlo ke změně a jedna společnost začala vykazovat ukazatel o počtu zaměstnanců, kteří byli proškoleni v oblasti lidských práv.

Jednou z dalších kategorií, o které je možné nefinančně vykazovat je **oblast společenská**. Zde se sledované společnosti nejvíce zabývají právními úkony v oblasti nekalosoutěžního jednání, o kterém vykazují čtyři společnosti shodně s ukazatelem zabývajícím se stížnostmi v oblasti vlivu na společnost. Tři společnosti pak vykazují pokuty a sankce. V této oblasti je pak ještě možné vykazovat o protikorupčním jednání a vlivech, které korupci brání.

O **oblasti odpovědnost za prodané služby, výrobky a zboží** nevykazuje ve sledovaných letech ani jedna společnost. Jedná se například o informace, jestli nějaké výrobky společnosti narušují zdraví zákazníků, zda byly provedeny průzkumy spokojenosti zákazníků nebo kolik společnost přijala stížností za narušení soukromí zákazníků.

V následující tabulce č. 2 jsou zobrazeny vykazované nefinanční informace za roky 2017 a 2018. Právě rok 2017 byl zlomovým rokem a mělo dojít k obsáhlejšímu vykazování nefinančních informací z výše uvedených důvodů – tedy kvůli implementaci evropské směrnice 2014/95/EU do českých účetních standardů. Mezi sledovanými lety nedošlo ke změně počtu podniků veřejného zájmu. Ačkoliv byl stanoven předpoklad, že dojde ke zkvalitnění vykazování jednotlivých nefinančních ukazatelů, rozdíly mezi roky 2017 a 2018 nebyly zaznamenány. Podniky v letech 2017 a 2018 použily k popisu jednotlivých oblastí stejná témata a stejné ukazatele. Vykazování nefinančních informací v těchto dvou letech bylo u sledovaných podniků téměř totožné. Proto byla sestavena tabulka č. 2, které zobrazuje vykazování nefinančních informací pro roky 2017 a 2018.

Závěr

Cílem příspěvku bylo zhodnocení implementace evropské Směrnice 2014/95/EU o nefinančním vykazování do české účetní legislativy. Základem zpracování byla obsahová analýza výročních zpráv českých subjektů veřejného zájmu, případně samostatných zpráv nefinančních informací v letech 2016, 2017 a 2018 a jejich následná komparace. Vzhledem

k povinnosti těchto subjektů zveřejňovat nefinanční informace s účinností od 1. 1. 2017, byl stanoven předpoklad jejich kvalitativního i kvantitativního nárůstu, a to zejména v roce 2017. Z výsledků zkoumání však vyplývá, že tento předpoklad nebyl potvrzen a mezi jednotlivými roky byl zjištěn pouze minimální rozdíl, včetně „zlomového“ roku 2017. Zároveň jak v oblasti počtu vykazovaných ukazatelů, tak v oblasti jejich kvality lze konstatovat, že kvalitní a podrobné informace vykazují společnosti Kofola, ČEPS, ČEZ a České dráhy, a to již před zavedením této povinnosti. Naopak u společností Pražská plynárenská a EUC, byly zjištěny nedostatky jak v počtu vykazovaných ukazatelů, tak i v jejich podrobnějším rozvedení. Příčinou tohoto stavu může být do velké míry skutečnost, že samotná Směrnice 2014/95/EU o nefinančním vykazování obsahuje velmi obecné požadavky a nijak blíže nespecifikuje ani rozsah zveřejňovaných nefinančních informací, ani stupeň jejich podrobnosti. Směrnice rovněž nenařizuje povinný způsob a formu vykazování těchto informací. Proto je kvantita a zejména kvalita a způsob i forma vykazování nefinančních informací zcela ponechána na individuálním rozhodnutí každé společnosti. Většina zkoumaných společností zahrnuje do výroční zprávy zvláštní sekci zabývající se společenskou odpovědností, menší část společností vykazuje nefinanční informace v podobě samostatné zprávy. Z hlediska obsahu vykazovaných informací je důležitým faktorem jejich úplnost, to znamená uvedení veškerých informací, jak pozitivního charakteru, tak i nastínění neúspěchů. Z výsledků zkoumání je však patrné, že výroční zprávy a zejména samostatné zprávy slouží společnostem především jako nástroj pro prezentování úspěchů a kladných aktivit. Žádná ze společností neuvádí negativní dopady jejich činností např., jak znečišťují životní prostředí a podobně. Lze si domýšlet, že podniky takto vykazují zejména kvůli pozitivním vztahům se svými stakeholdery. Na základě všech zjištěných skutečností v rámci zkoumání je možné konstatovat, že pokud nebude zavedena jednotná struktura a kontrola výkazů nefinančních informací tak, jak je tomu v případě finančních informací, bude i v následujících letech stav nefinančního výkaznictví obdobný stavu současnému. Je však třeba zdůraznit, že oblast nefinančního výkaznictví se v současném období stává velice důležitou součástí nejen dotčených podniků, ale je součástí života celé společnosti. S ohledem na tuto skutečnost by měla být vykazování relevantních nefinančních informací do budoucna věnována patřičná pozornost, která by měla vycházet z jednoznačně definované právní úpravy v této oblasti.

Dedikace

Tento článek byl zpracován v rámci vnitřního grantového projektu *IGA PEF_TP_2020005* Mendelovy univerzity v Brně.

Literatura

- [1] ČEVELA, D. *Reporting on selected aspects of the corporate social responsibility in the Czech republic*. [online]. 2016. [cit. 4. 8. 2020]. Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=0&sid=55a98c35-7b5e-4394-9271-d4b48330cdba%40sessionmgr4006&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT11ZHMTbGI2ZQ%3d%3d#AN=120666554&db=a9h>
- [2] ČEVELA, D. *Nefinanční výkaznictví v České republice*. Praha, Disertační práce, VŠE v Praze, Fakulta financí a účetnictví, Katedra finančního účetnictví a auditingu, 2018. [cit. 23. 8. 2020].
- [3] EINHORN, E. The Nature of the Interaction between Mandatory and Voluntary Disclosures. [online]. *Journal of Accounting Research*, 43 (4) (2005), s. 593-622. [cit. 21. 8. 2020]. Dostupné z: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1475-679X.2005.00183.x?casa_token=Qz6tRpJAauwAAAAA%3AWQebZF-n2eWmeJIIRwbMdWvn4S1blbrILjCf7i2gtDEXX_XcGw7FES2Y34OWw0IJTrq1ZVH eoljaEMUj
- [4] KAŠPAROVÁ, K. *Faktory ovlivňující CSR reportování*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2012. ISBN 978-80-210-5985-6.
- [5] KOHOUTEK, R. Pojem reporting (angl.). In: *GRI: SCS_ABZ.CZ: Slovník cizích slov*. [online]. 2019. [cit. 21. 8. 2020]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/reporting-angl>
- [6] KOSMIDOU, K. et al. *Regulation of capital flows: Effects on liquidity and the role of financial reporting quality*. [online]. [cit. 4. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167268120301207>
- [7] KPMG. *The Road Ahead: The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017*. [online]. CREATE, 2017. [cit. 22. 8. 2020]. Dostupné z: kpmg.com/crreporting
- [8] NGUYEN, H. T. H., G. COLLINF and J. K. NTIM. Women on corporate boards and corporate financial and non-financial performance: A systematic literature review and future research agenda. [online]. *International Review of Financial Analysis*, Volume 71, October 2020, 1015544. [cit. 21. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1057521920301988>
- [9] Novela zákona o účetnictví – nefinanční informace. *Kacr.cz*. [online]. [cit. 4. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.kacr.cz/novela-zakona-o-ucetnictvi--nefinancni-informace>
- [10] PRAMANIK, Alok Kumar, Nikhil Chandra SHIL and Bhagaban DAS. Corporate Environmental Reporting: An Emerging Issue in the Corporate World. *International Journal of Business and Management*. [online]. 2009, 3(12). [cit. 4. 8. 2020]. DOI: 10.5539/ijbm.v3n12p146. ISSN 1833-8119. Dostupné z: <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ijbm/article/view/767>
- [11] REZAEI, Z. and L. TUO. *Voluntary disclosure of non-financial information and its association with sustainability performance*. [online]. [cit. 4. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0882611016301110>
- [12] RONG, D., Z. HANG and L. YIFAN. Social media, financial reporting opacity, and return comovement: Evidence from Seeking Alpha. [online]. *Journal of Financial Markets*, Available 22, October 2019, 100511100511. [cit. 4. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1386418119300126>

- [13] SCHWARZOVÁ, A. *Vykazování a řízení nefinančních informací v podnicích veřejného zájmu v ČR*. [online]. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví, Katedra manažerského účetnictví. Diplomová práce, 2019. [cit. 22. 8. 2020].
- [14] Směrnice evropského parlamentu a rady 2013/34/EU. *Eur-lex.europa.eu*. [online]. [cit. 3. 8. 2020]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>
- [15] Směrnice evropského parlamentu a rady 2014/95/EU. *Eur-lex.europa.eu*. [online]. [cit. 3. 8. 2020]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095&form=EN>
- [16] Zákon č. 462/2016 Sb. *Zákon, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů*. [online]. [cit. 21. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-462>
- [17] Zákon č. 462/2016 Sb. *Zákon, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů*. [online]. Sbírka zákonů, 2016. [cit. 21. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.kacr.cz/file/4047/sb0185-2016.pdf>
- [18] Zákon č. 563/1991 Sb. *Zákon o účetnictví*. *Zakonyprolidi.cz*. [online]. [cit. 3. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563#cast8>
- [19] ZÁRYBNICKÁ ŽÁROVÁ, M. *Zveřejňují střední a malé podniky v ČR nefinanční informace? Český finanční a účetní časopis*. [online]. 2018, 13(4), 71-83. [cit. 4. 8. 2020]. Dostupné z: <https://cfuc.vse.cz/pdfs/cfu/2018/04/05.pdf>

Kontakt

Bc. Běla Mikulášková, Bc. Kateřina Batelková, Ing. Ivana Malinková
Mendelova univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta
Zemědělská 1665
613 00 Brno-sever
Česká republika
batelkovakatka@gmail.com

Příloha

Tabulka č. 1: Nefinanční vykazování v roce 2016

Rok 2016	ANO podrobně	ANO obecně	NE
Oblast ekonomická			
popis rizik a příležitostí spojených se změnami klimatu a jejich klasifikace	1	1	13
popis dopadů spojených s daným rizikem nebo příležitostí		2	13
možné dopady těchto rizik a příležitostí, které by vznikly při nepřijetí žádných nápravných opatření		2	13
metody řízení těchto rizik / příležitostí		2	13
míra zapojení zaměstnanců do penzijních plánů		2	13
celková hodnota obdržena společností od státu resp. od státních organizací (včetně např. daňových úlev a zvýhodnění, pobídek, příspěvků, grantů apod.)	2	4	9
informace, jestli a do jaké míry je stát zastoupen jako vlastník v rámci vlastnické struktury společnosti	6	1	8
podíl zaměstnanců pracujících za minimální mzdu vůči všem zaměstnancům	1		14
míra a vývoj významných investic do infrastrukturních projektů a souvisejících služeb	7	2	6
informace, jestli mají tyto investice a služby komerční povahu, nebo se jedná o dobrovolné resp. pro bono aktivity		3	12
změna v produktivitě společnosti, odvětví, nebo celé ekonomiky		2	13
hospodářský rozvoj v ekonomicky zaostalejších oblastech		2	13
ekonomický dopad zlepšení nebo zhoršení společenských nebo environmentálních podmínek		1	14
dostupnost výrobků a služeb osobám s nízkými příjmy	1	1	13
zvyšování schopností a vzdělání v rámci profesní skupiny či geografického regionu		1	14
podporování, umožňování resp. limitování přímých zahraničních investic	1	1	13
Oblast environmentální			
použití neobnovitelných materiálů ve výrobě / provozu	2	2	11
použití obnovitelných materiálů ve výrobě / provozu	2	3	10
recyklované vstupní materiály použité pro výrobu primárních výrobků a služeb		1	14
celková spotřeba paliva z neobnovitelných zdrojů, podle druhu paliva	1	3	11
celková spotřeba paliva z obnovitelných zdrojů, podle druhu paliva	1	1	12
celková spotřeba (případně i prodeje) elektrické energie	4	1	10
celková spotřeba (případně i prodeje) tepla	2	2	11
celková spotřeba energie (případně i prodeje) pro účely chlazení a klimatizace	1		14
snížení množství spotřebované energie jako přímý dopad šetření a iniciativ zaměřených na úsporu energie		5	10
druh energie, jejíž spotřeba byla snížena (např. palivo, elektrická energie, teplo, chlad, pára aj.)		2	13
snížení energetické náročnosti výrobků a služeb za sledované období		1	14
celkový objem vody spotřebované z různých zdrojů (podzemní vody, povrchové vody, dešťová voda, voda z komunálního vodovodu)	3		12

celkový počet vodních zdrojů významně ovlivněných čerpáním (dle velikosti zdroje, jestli je daný zdroj chráněným územím, biodiverzitou, hodnotou nebo významem daného vodního zdroje pro místní komunity)	1		14
celkový objem vody recyklované a znovuvyužité společností		1	14
informace, jestli existuje partnerství se třetími stranami týkající se ochrany či obnovy životního prostředí	1		14
přímé a nepřímé emise skleníkových plynů		1	14
informace o tom, které skleníkové plyny (CO ₂ , CH ₄ , aj.) byly vypouštěny	1	1	13
vodní plochy a navazující životní prostředí, které jsou významným způsobem ovlivněny činností společnosti		2	13
celkový počet významných nepeněžních sankcí a peněžně vyjádřená hodnota pokut	1	2	12
celkové výdaje na likvidaci odpadů, nakládání s emisemi a sanační opatření	1	2	12
počet identifikovaných stížností, u kterých bylo započato řešení, resp. byly vyřešeny během účetního období		1	14
celkový počet stížností identifikovaných v minulých účetních obdobích, které byly vyřešeny v tomto účetním období		2	13
Oblast pracovně-právní			
celkový počet a podíl nově přijatých zaměstnanců dle věku a pohlaví	1		14
fluktuace zaměstnanců z celkového počtu	1	2	12
benefity standardně poskytované zaměstnancům pracujícím na plný úvazek, které nejsou poskytované zaměstnancům pracujícím na částečný či jiný typ úvazku (např. životní pojištění, zdravotní péči, náhrady v pracovních schopnosti, rodičovská dovolená, akciové opční programy aj.)	1	1	13
druh úrazu, procento úrazů, podíl nemocí z povolání, zameškaných dnů a smrtelných úrazů u zaměstnanců		1	14
průměrný počet hodin školení, kterých se zaměstnanci zúčastnili	1	2	12
informace o typu a rozsahu školení poskytovaných zaměstnancům na zvyšování jejich dovedností	3	3	9
podíl všech zaměstnanců, jejichž výkon a profesní rozvoj byl předmětem pravidelného hodnocení		1	14
procentní zastoupení osob v rámci řídicích orgánů dle pohlaví	5	4	6
procentní zastoupení osob v rámci řídicích orgánů dle věkových kategorií	4	1	10
procentní zastoupení osob mezi zaměstnanci dle pohlaví	2		13
procentní zastoupení osob mezi zaměstnanci dle věkových skupin	1		14
Oblast společenská			
celkový počet a procento zaměstnanců, kteří byli proškoleni v oblasti protikorupční politiky a postupy		1	14
celkový počet a procento zaměstnanců, kterým byly komunikovány platné protikorupční politiky a postupy		1	14
informace o soudních sporech vedených vůči společnosti, či jejím zaměstnancům, z titulu podezření z korupčního jednání a výsledky těchto sporů	1		14
celkový počet projednávaných či dokončených právních úkonů v oblasti nekalosoutěžního jednání, kartelových dohod a monopolistických praktik, ve kterých společnost vystupovala jako jedna ze zúčastněných stran	1	3	11
významné pokuty a nepeněžní sankce	1		14
informace o porušení, která vedla k udělení pokuty či sankce	1	2	12
celkový počet stížností v oblasti vlivu na společnost podaných prostřednictvím formálních kanálů v průběhu účetního období	1	3	11

počet obdržených stížností v oblasti vlivu na společnost, u kterých bylo započato řešení, resp. které byly vyřešeny během daného účetního období		1	14
počet stížností v oblasti vlivu na společnost, které byly obdrženy v minulých účetních obdobích a byly vyřešeny během běžného účetního období		1	14

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv společností.

Tabulka č. 2: Nefinanční vykazování v letech 2017 a 2018

Roky 2017 a 2018	ANO podrobně	ANO obecně	NE
Oblast ekonomická			
popis rizik a příležitostí spojených se změnami klimatu a jejich klasifikace	1	1	13
popis dopadů spojených s daným rizikem nebo příležitostí		2	13
možné dopady těchto rizik a příležitostí, které by vznikly při nepřijetí žádných nápravných opatření		2	13
metody řízení těchto rizik / příležitostí		2	13
náklady na opatření přijaté jako odpověď na tato rizika / příležitosti		1	14
míra zapojení zaměstnanců do penzijních plánů		2	13
celková hodnota obdržená společností od státu resp. od státních organizací (včetně např. daňových úlev a zvýhodnění, pobídek, příspěvků, grantů apod.)	2	4	9
informace, jestli a do jaké míry je stát zastoupen jako vlastník v rámci vlastnické struktury společnosti	6	1	8
podíl zaměstnanců pracujících za minimální mzdu vůči všem zaměstnancům	1		14
míra a vývoj významných investic do infrastrukturních projektů a souvisejících služeb	7	3	5
skutečný či očekávaný pozitivní případně negativní dopad těchto investic na místní komunitu a ekonomiku		1	14
informace, jestli mají tyto investice a služby komerční povahu, nebo se jedná o dobrovolné resp. pro bono aktivity		4	11
změna v produktivitě společnosti, odvětví, nebo celé ekonomiky		2	13
hospodářský rozvoj v ekonomicky zaostalejších oblastech		2	13
ekonomický dopad zlepšení nebo zhoršení společenských nebo environmentálních podmínek		1	14
dostupnost výrobků a služeb osobám s nízkými příjmy	1		14
zvyšování schopností a vzdělání v rámci profesní skupiny či geografického regionu		2	13
podporování, umožňování resp. limitování přímých zahraničních investic	1	1	13
Oblast environmentální			
použití neobnovitelných materiálů ve výrobě / provozu	3	2	10
použití obnovitelných materiálů ve výrobě / provozu	2	3	10
recyklované vstupní materiály použité pro výrobu primárních výrobků a služeb		2	13
celková spotřeba paliva z neobnovitelných zdrojů, podle druhu paliva	2	3	10
celková spotřeba paliva z obnovitelných zdrojů, podle druhu paliva	1	1	13
celková spotřeba (případně i prodeje) elektrické energie	5	1	9
celková spotřeba (případně i prodeje) tepla	3	1	11
celková spotřeba energie (případně i prodeje) pro účely chlazení a klimatizace	1	1	13
snížení množství spotřebované energie jako přímý dopad šetření a iniciativ zaměřených na úsporu energie		6	9
druh energie, jejíž spotřeba byla snížena (např. palivo, elektrická energie, teplo, chlad, pára aj.)		3	12

snížení energetické náročnosti výrobků a služeb za sledované období		2	13
celkový objem vody spotřebované z různých zdrojů (podzemní vody, povrchové vody, dešťová voda, voda z komunálního vodovodu)	3		12
celkový počet vodních zdrojů významně ovlivněných čerpáním (dle velikosti zdroje, jestli je daný zdroj chráněným územím, biodiverzitou, hodnotou nebo významem daného vodního zdroje pro místní komunity)	1		14
celkový objem vody recyklované a znovuvyužité společností		1	14
významné přímé a nepřímé dopady společnosti na biodiverzitu (stavební dopady, znečištění, zanesení invazivních druhů, pesticidů, patogenů aj.) v dělení dle dotčených živočišných či rostlinných druhů, velikosti postižené oblasti, trvání, míry (ne)vratnosti aj.		1	14
velikost a místo všech ochráněných či obnovených životních prostředí, a jestli byl úspěch při ochraně či obnovení daného životního prostředí potvrzen nezávislou třetí stranou		1	14
informace, jestli existuje partnerství se třetími stranami týkající se ochrany či obnovy životního prostředí	1		14
přímé a nepřímé emise skleníkových plynů		1	14
informace o tom, které skleníkové plyny (CO ₂ , CH ₄ , aj.) byly vypouštěny	1	1	13
vodní plochy a navazující životní prostředí, které jsou významným způsobem ovlivněny činností společnosti		2	13
celkový počet významných nepeněžních sankcí a peněžně vyjádřená hodnota pokut	1	2	12
informace o tom, jakými způsoby jsou negativní environmentální dopady přepravy výrobků a jiného zboží a materiálu a přepravy zaměstnanců minimalizovány		1	14
celkové výdaje na likvidaci odpadů, nakládání s emisemi a sanační opatření	1	2	12
počet identifikovaných stížností, u kterých bylo započato řešení, resp. byly vyřešeny během účetního období		1	14
celkový počet stížností identifikovaných v minulých účetních obdobích, které byly vyřešeny v tomto účetním období		2	13
Oblast pracovně-právní			
celkový počet a podíl nově přijatých zaměstnanců dle věku a pohlaví	1		14
fluktuace zaměstnanců z celkového počtu	1	2	12
benefity standardně poskytované zaměstnancům pracujícím na plný úvazek, které nejsou poskytované zaměstnancům pracujícím na částečný či jiný typ úvazku (např. životní pojištění, zdravotní péči, náhrady v pracovní neschopnosti, rodičovská dovolená, akciové opční programy aj.)	1	1	13
druh úrazu, procento úrazů, podíl nemocí z povolání, zameškaných dnů a smrtelných úrazů u zaměstnanců		1	14
průměrný počet hodin školení, kterých se zaměstnanci zúčastnili	2	2	11
informace o typu a rozsahu školení poskytovaných zaměstnancům na zvyšování jejich dovedností	3	4	8
podíl všech zaměstnanců, jejichž výkon a profesní rozvoj byl předmětem pravidelného hodnocení		1	14
procentní zastoupení osob v rámci řídicích orgánů dle pohlaví	5	4	6
procentní zastoupení osob v rámci řídicích orgánů dle věkových kategorií	4	1	10
procentní zastoupení osob mezi zaměstnanci dle pohlaví	2		13
procentní zastoupení osob mezi zaměstnanci dle věkových skupin	1		14
Oblast lidských práv			
procento zaměstnanců, kteří byli během účetního období proškoleni v oblastech týkajících se lidských práv		1	14

Oblast společenská			
provozovny s významným skutečným či potenciálním negativním dopadem na místní komunity, včetně informace o tom, o jaký negativní dopad se jedná		1	14
celkový počet a procento členů řídicích orgánů, kterým byly komunikovány platné protikorupční politiky a postupy		2	13
celkový počet a procento zaměstnanců, kterým byly komunikovány platné protikorupční politiky a postupy		3	12
celkový počet a procento členů řídicích orgánů, kteří byli proškoleni v oblasti protikorupční politiky a postupů		1	14
celkový počet a procento zaměstnanců, kteří byli proškoleni v oblasti protikorupční politiky a postupů		1	14
celkový počet a povaha potvrzených případů korupčního jednání		2	13
informace o soudních sporech vedených vůči společnosti, či jejím zaměstnancům, z titulu podezření z korupčního jednání a výsledky těchto sporů	1	1	13
celkový počet projednávaných či dokončených právních úkonů v oblasti nekalosoutěžního jednání, kartelových dohod a monopolistických praktik, ve kterých společnost vystupovala jako jedna ze zúčastněných stran	1	2	12
hlavní výsledky ukončených právních úkonů v této oblasti	1		14
významné pokuty a nepeněžní sankce	1	3	11
informace o porušeních, která vedla k udělení pokuty či sankce	1	3	11
celkový počet stížností v oblasti vlivu na společnost podaných prostřednictvím formálních kanálů v průběhu účetního období		1	14
počet stížností v oblasti vlivu na společnost, které byly obdrženy v minulých účetních obdobích a byly vyřešeny během běžného účetního období		1	14

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv společností.